

LIETUVOS - UZBEKISTANO DVIŠALĖ PREKYBA

Apžvalga

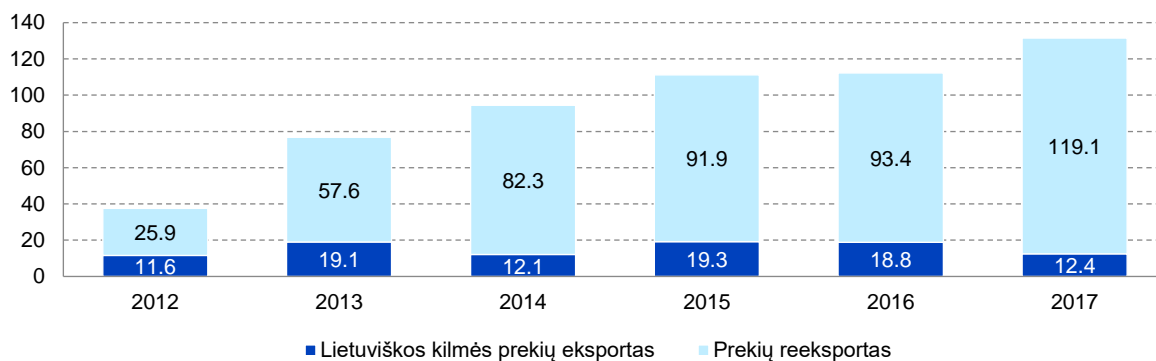
2018 m. balandžio 17 d.

Versli
Lietuva

SANTRAUKA

- 2017 m. Uzbekistanas buvo 28-ta didžiausia Lietuvos prekybos partnerė, o prekių apyvartos vertė tarp šalių siekė 138,2 mln. eurų. Lietuvos prekių eksporto vertė į Uzbekistaną 2017 m. augo 17,2% – iki 131,6 mln. eurų, importas iš Uzbekistano augo mažiau – 77,5% iki 6,6 mln. eurų. Lietuva turi teigiamą prekybos balansą su Uzbekistanu. 2017 m. jis sudarė 125,0 mln. eurų.
- 2017 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Uzbekistaną sumažėjo 33,9% iki 12,4 mln. eurų. Šias tendencijas labiausiai lėmė 2017 m. itin smarkiai sumažėjusi pieno ir pieno produktų eksportuojamos produkcijos vertė. Apie pusę (5,9 mln. eurų) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną sudarė elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys, kurių eksporto vertė 2017 m. išaugo 14,3% arba 0,7 mln. eurų. Per metus labiausiai didėjo elektros mašinų ir įrenginių bei jų dalių, muilo, organinių paviršinio aktyvumo medžiagų ir kakavos ir gaminių iš kakavos eksportas į Uzbekistaną. Iš lietuviškos kilmės prekių 2017 m. į Uzbekistaną daugiausia eksportuota elektros mašinų ir įrenginių bei jų dalių (47,8%), mineralinio kuro, alyvų ir jų distiliavimo produktų (21,2%), katilų (boilerių), mašinų ir mechaninių įrenginių (9,4%), pieno ir pieno produktų (5,2%) ir muilo, organinių paviršinio aktyvumo medžiagų (4,1%) prekių. 2017 m. Uzbekistanas buvo 58-ta didžiausia lietuviškos kilmės prekių eksporto rinka.
- 2017 m. reeksporto vertė didėjo 27,5% – iki 119,1 mln. eurų. Didžiausią reeksporto dalį 2017 m. sudarė mašinos ir mechaniniai įrenginiai, antžeminio transporto priemonės, optikos, fotografijos, matavimo, medicinos prietaisai, elektros mašinos ir įrenginiai ir žaislai, žaidimai ir sporto reikmenys.
- 2017 m. lietuviškos kilmės prekių eksportas į Uzbekistaną sudarė 9,5% viso prekių eksporto, o 90,5% teko reeksportui.

1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Uzbekistaną 2012-2017 m., mln. eurų.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

- 2017 m. Uzbekistanas buvo 49-ta didžiausia rinka Lietuvos paslaugų eksportuotojams, o paslaugų eksportas į šią šalį per metus išaugo 71,2% (arba 3,3 mln. eurų) – iki 7,9 mln. eurų. Didžiausią dalį paslaugų eksporto sudarė transporto paslaugos – 52,1%, apdirbamosios gamybos paslaugos – 26,2%, kitos paslaugų rūšys – 14,0%, bei kelionės.
- Lietuva 2017 m. iš Uzbekistano importavo prekių už 6,6 mln. eurų arba 77,5% (2,9 mln. eurų) daugiau nei 2016 m. Šias tendencijas labiausiai lėmė 2017 m. daugiau kaip 4 kartus išaugusi mineralinio kuro, alyvų ir jų distiliavimo produktų importo vertė. 2017 m. prekių importo iš Uzbekistano struktūroje dominavo medvilnė (35,7%), mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai (24,6%), švinas ir švino produktai (15,2%), trąšos (9,3%) ir valgomieji vaisiai ir riešutai (6,1%). 2017 m. Uzbekistanas buvo 66-ta didžiausia prekių importo rinka Lietuvai.
- 2017 m. Uzbekistanas buvo 68-ta didžiausia paslaugų importo rinka Lietuvai. Lietuva importavo paslaugų už 1,7 mln. eurų, tai buvo 53,6% (arba 0,6 mln. eurų) daugiau nei 2016 m. Didžiausią paslaugų importo dalį 2017 m. sudarė transporto paslaugos – 81,7%, kitos paslaugų rūšys – 13,6% ir kelionės – 4,7%.
- 2017 m. Lietuva užėmė 7-ą vietą Uzbekistano importo rinkų sąrašė.

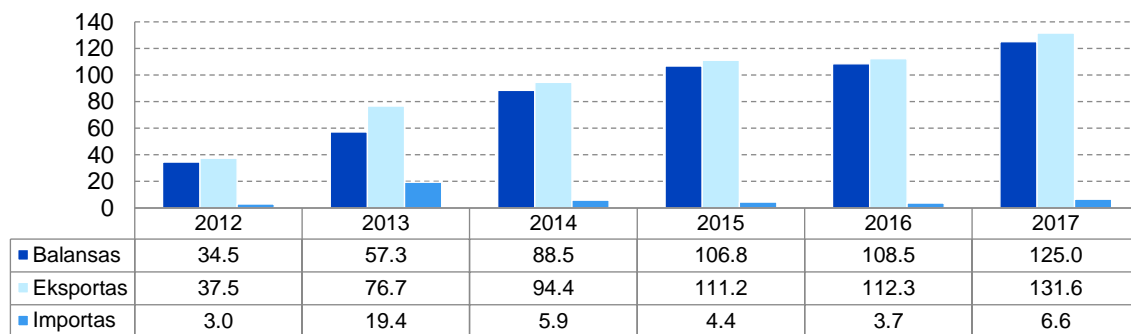
1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Uzbekistano pagrindiniai rodikliai 2015–2017 m.

	2015		2016		2017	
	Dalis,%	Vieta	Dalis,%	Vieta	Dalis,%	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	0,5%	25	0,5%	27	0,5%	28
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	0,1%	50	0,1%	50	0,1%	58
Šalies dalis prekių reeksporte	1,0%	14	1,0%	14	1,1%	14
Šalies dalis prekių importe	0,0%	72	0,0%	73	0,0%	66
Paslaugos						
Šalies dalis paslaugų eksporte	0,1%	51	0,1%	53	0,1%	49
Šalies dalis paslaugų importe	0,0%	88	0,0%	72	0,0%	68

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

I. PREKYBOS BALANSAS

Lietuva turi teigiamą prekybos balansą su Uzbekistanu. 2017 m. jis sudarė 125,0 mln. eurų. Išaugusį prekybos perteklių 2017 m. daugiausia lėmė 27,5% arba 25,7 mln. padidėjęs prekių į Uzbekistaną reeksportas. 2017 m. Uzbekistanas buvo 14-ta didžiausia prekių reeksporto rinka Lietuvos eksportuotojams.

2 pav. Lietuvos ir Uzbekistano užsienio prekyba 2012-2017 m., mln. eurų.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

II. LIETUVIŠKOS KILMĖS PREKIŲ EKSPORTAS

2017 m. lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė į Uzbekistaną sumažėjo 33,9% iki 12,4 mln. eurų. Šias tendencijas labiausiai lėmė 2017 m. itin smarkiai sumažėjusi pieno ir pieno produktų eksportuojamos produkcijos vertė. Apie pusę (5,9 mln. eurų) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną sudarė elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys, kurio eksporto vertė 2017 m. išaugo 14,3% arba 0,7 mln. eurų. Per metus labiausiai didėjo elektros mašinų ir įrenginių bei jų dalių (743,4 tūkst. eurų), muilo, organinių paviršinio aktyvumo medžiagų, skalbiklių (195,0 tūkst. eurų) ir kakavos ir gaminių iš kakavos (79,8 tūkst. eurų) eksportas. Iš lietuviškos kilmės prekių 2017 m. į Uzbekistaną daugiausia eksportuota elektros mašinų ir įrenginių bei jų dalių (47,8%), mineralinio kuro, alyvų ir jų distiliavimo produktų (21,2%), katilų (boilerių), mašinų ir mechaninių įrenginių (9,4%), pieno ir pieno produktų (5,2%) ir muilo, organinių paviršinio aktyvumo medžiagų (4,1%) prekių. 2017 m. Uzbekistanas buvo 58-ta didžiausia lietuviškos kilmės prekių eksporto rinka.

Pirmoje vietoje 2017 m. buvo elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys, kurių eksportas sudarė 47,8% viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną. Šių produktų eksporto vertė 2017 m. didėjo 14,3% (arba 0,7 mln. eurų). 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia eksportavome įvairias aparatų dalis (94,1%) ir radarus, radionavigacinius ir nuotolinio valdymo radijo bangomis aparatus (5,3%).

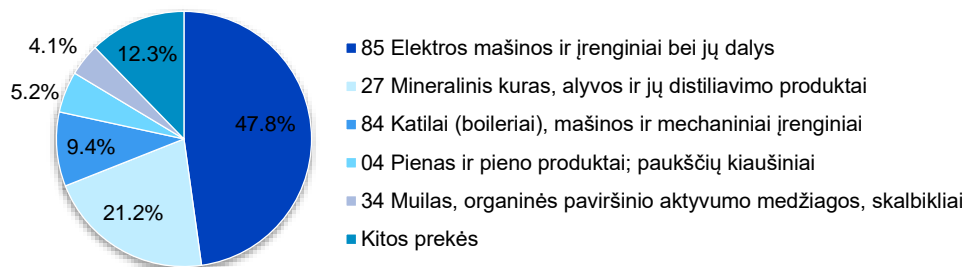
Antroje vietoje 2017 m. buvo mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai, kurių eksportas sudarė 21,2% viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną. Šių produktų eksporto vertė 2017 m. sumažėjo 23,3% (arba 0,8 mln. eurų). 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia eksportavome variklines alyvas, kompresorines mašines alyvas, turbinines mašines alyvas (96,9%) ir pavarų alyvas ir reduktorines alyvas (2,4%).

Trečioje vietoje 2017 m. buvo katilai (boileriai), mašinos ir mechaniniai įrenginiai, kurių eksportas sudarė 9,4% viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną. Šių produktų eksporto vertė 2017 m. sumažėjo 23,8% (arba 0,4 mln. eurų). 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia eksportavome šaldytuvus-šaldiklius (43,9%), šaldymo arba užšaldymo įrenginių, šiluminių siurblių dalis (22,8%), vandens filtravimo arba valymo mašinas ir aparatus (16,7%).

Ketvirtoje vietoje 2017 m. buvo pienas ir pieno produktai, kurių eksportas sudarė 5,2% viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną. Šių produktų eksporto vertė 2017 m. sumažėjo 90,5% (arba 6,2 mln. eurų). 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia eksportavome sūrius (80,5%) ir sviestą (17,6%).

Penktoje vietoje 2017 m. buvo muilas, organinės paviršinio aktyvumo medžiagos, kurių eksportas sudarė 4,1% viso lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną. Šių produktų eksporto vertė 2017 m. didėjo 61,9% (arba 0,2 mln. eurų). 2017 m. šioje kategorijoje eksportavome tik tepimo priemonės (100%).

3 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Uzbekistaną struktūra 2017 m.,%

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

2 lentelė. Lietuviškos kilmės prekių eksportas į Uzbekistaną pagal prekių rūšį, mln. eurų

Prekių rūšis (pagal KN)	2013	2014	2015	2016	2017
Iš viso	19.1	12.1	19.3	18.8	12.4
85 Elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys	0.4	0.4	7.6	5.2	5.9
27 Mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai	2.3	1.7	1.7	3.4	2.6
84 Katilai (boileriai), mašinos ir mechaniniai įrenginiai	2.7	3.4	1.1	1.5	1.2
04 Pienas ir pieno produktai; paukščių kiaušiniai	5.7	2.1	6.2	6.8	0.6
34 Muilas, organinės paviršinio aktyvumo medžiagos	0.3	0.2	0.3	0.3	0.5
54 Cheminiai elementarieji siūlai (gijos)	0.8	2.3	0.0	0.7	0.4
01 Gyvi gyvūnai	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
23 Maisto pramonės liekanos ir atliekos	1.1	0.9	1.1	0.2	0.2
90 Optikos, fotografijos, matavimo, medicinos prietaisai	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2
18 Kakava ir gaminiai iš kakavos	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
Kitos prekių rūšys	5.7	1.0	1.3	0.4	0.4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

III. EKSPORTO GALIMYBĖS

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM) nustatyta 15 prekių grupės (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčios geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Uzbekistano rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Uzbekistaną yra šie: mašinų ir įrangos gamyba, variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba, kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba ir pan.

3 lentelė. Perspektyviausios prekių grupės lietuviškos kilmės eksportui į Uzbekistaną.

Sektoriai	Eksporto galimybių rodiklis
Mašinų ir įrangos gamyba	3

Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba	2
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	2
Metalo gaminių gamyba (išskyrus mašinas ir įrenginius)	2
Tekstilės gaminių gamyba	1
Maisto produktų gamyba	1
Elektros įrangos gamyba	1
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	1
Metallų rūdų kasyba	1
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	1

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

IV. PASLAUGŲ EKSPORTAS

2017 m. Uzbekistanas buvo 49-ta didžiausia rinka Lietuvos paslaugų eksportuotojams, o paslaugų eksportas į šią šalį per metus išaugo 71,2% (arba 3,3 mln. eurų) – iki 7,9 mln. eurų. Didžiausią dalį paslaugų eksporto sudarė transporto paslaugos – 52,1%, apdirbamosios gamybos paslaugos – 26,2%, kitos paslaugų rūšys – 14,0%, bei kelionės – 7,7%.

4 lentelė. Paslaugų eksportas į Uzbekistaną pagal paslaugų rūšį, mln. eurų

Kategorija	2016	2017
Iš viso	4.6	7.9
Transporto paslaugos	3.3	4.1
Apdirbamosios gamybos paslaugos	0.0	2.1
Kitos paslaugų rūšys	0.9	1.1
Kelionės	0.5	0.6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PREKIŲ IMPORTAS

Lietuva 2017 m. iš Uzbekistano importavo prekių už 6,6 mln. eurų arba 77,5% (2,9 mln. eurų) daugiau nei 2016 m. Šias tendencijas labiausiai lėmė 2017 m. daugiau kaip 4 kartus (iki 1,6 mln. eurų) išaugusi mineralinio kuro, alyvų ir jų distiliavimo produktų importo vertė. Iš kitų prekių grupių 2017 m. sparčiai augo švino ir švino dirbinių importo vertė (jų 2016 m. jų iš Uzbekistano neimportavome, o 2017 m. švino ir švino dirbinių buvo importuota už beveik 1,0 mln. eurų; tai trečia antra labiausiai importuojamu prekių grupė), taip pat sparčiai augo trąšų bei aliuminio ir aliuminio dirbinių importuotos produkcijos vertė. 2017 m. prekių importo iš Uzbekistano struktūroje dominavo medvilnė (35,7%), mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai (24,6%), švinas ir švino produktai (15,2%), trąšos (9,3%) ir valgomieji vaisiai ir riešutai (6,1%). 2017 m. Uzbekistanas buvo 66-ta didžiausia prekių importo rinka Lietuvai.

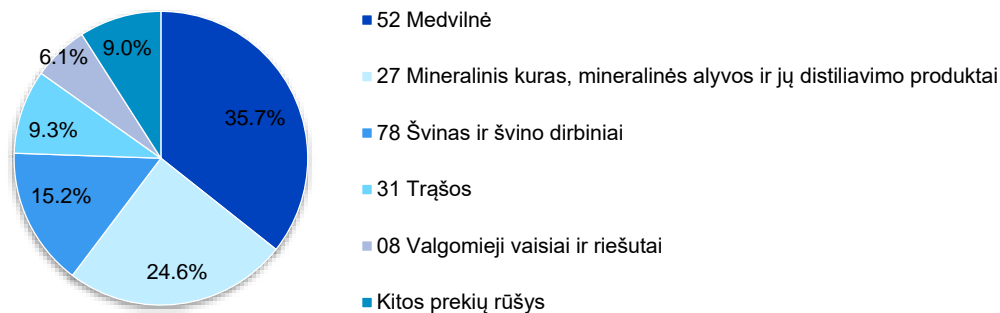
Pirmoje vietoje buvo medvilnės importas, 2017 m. smukęs 0,5% ir sudaręs 35,7% (arba 2,3 mln. eurų) viso importo iš Uzbekistano. 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia importavome medvilninius audinius (95,5%) ir medvilnės verpalus (išskyrus siuvimo siūlus) (4,5%).

Antroje vietoje buvo mineralinio kuro, alyvų ir jų distiliavimo produktų importas, 2017 m. išaugęs daugiau negu 4 kartus ir sudaręs 24,6% (arba 1,6 mln. eurų) viso importo iš Uzbekistano. 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia importavome kitas tepalines alyvas ir kitas alyvas (61,1%) ir vazeliną, parafiną ir vašką (38,7%).

Trečioje vietoje buvo švino ir švino dirbinių importas, 2017 m. sudaręs 15,2% (arba 1,0 mln. eurų) viso importo iš Uzbekistano. 2016 m. švino ir švino dirbinių iš Uzbekistano neimportavome. 2017 m. šioje kategorijoje importavome tik neapdorotą šviną, kurio sudėtyje esančio stibio masė dominuoja, lyginant su kitų elementų mase (100%).

Ketvirtoje vietoje buvo trąšų importas, 2017 m. sudaręs 9,3% (arba 0,6 mln. eurų) viso importo iš Uzbekistano. 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia importavome kalio chloridą (99,9%).

Penktoje vietoje buvo valgomųjų vaisių ir riešutų importas, 2017 m. augęs 35,2% ir sudaręs 6,1% (arba 0,4 mln. eurų) viso importo iš Uzbekistano. 2017 m. šioje kategorijoje daugiausia importavome džiovintas razinas (97,6%) ir vyšnius (2,4%).

4 pav. Prekių importo iš Uzbekistano struktūra 2017 m..%

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ paskaičiavimai.

5 lentelė. Prekių importas iš Uzbekistano pagal prekių rūšį, mln. eurų.

Prekių rūšis (pagal KN)	2013	2014	2015	2016	2017
Iš viso	19.4	5.9	4.4	3.7	6.6
52 Medvilnė	1.8	2.7	2.8	2.4	2.3
27 Mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai	16.7	2.7	0.5	0.4	1.6
78 Švinas ir švino dirbiniai	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0
31 Trašos	0.2	0.0	0.0	0.0	0.6
08 Valgomieji vaisiai ir riešutai	0.1	0.1	0.7	0.3	0.4
76 Aliuminis ir aliuminio dirbiniai	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2
61 Megzti arba nerti drabužiai ir jų priedai	0.5	0.1	0.3	0.1	0.1
42 Odos dirbiniai; balnai ir pakinktai; kelionės reikmenys	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
72 Geležis ir plienas (juodieji metalai)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
07 Valgomosios daržovės ir kai kurie šakniavaisiai	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
28 Neorganiniai chemikalai	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
39 Plastikai ir jų dirbiniai	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0
Kitos prekių rūšys	0.2	0.4	0.1	0.2	0.1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

VI. PASLAUGŲ IMPORTAS

2017 m. Uzbekistanas buvo 68-ta didžiausia paslaugų importo rinka Lietuvai. Lietuva importavo paslaugų už 1,7 mln. eurų, tai buvo 53,6% (arba 0,6 mln. eurų) daugiau nei 2016 m. Didžiausią paslaugų importo dalį 2017 m. sudarė transporto paslaugos – 81,7%, kitos paslaugų rūšys – 13,6% ir kelionės – 4,7%.

6 lentelė. Paslaugų importas iš Uzbekistano pagal paslaugų rūšį, mln. eurų.

Kategorija	2016	2017
Iš viso	1,1	1,7
Transporto paslaugos	1,0	1,4
Kitos paslaugų rūšys	0,0	0,2
Kelionės	0,1	0,1

Šaltinis: Lietuvos bankas.

VII. UZBEKISTANO PREKIŲ IMPORTAS

2017 m. Lietuva užėmė 7-ą vietą Uzbekistano importo rinkų sąrašė.

7 lentelė. Uzbekistano importas pagal šalis, mln. eurų.

Šalis	2013	2014	2015	2016	2017
-------	------	------	------	------	------

Iš viso	9774.1	10296.6	9448.8	8725.3	7509.9
Rusijos Federacija	2111.0	2342.4	2001.1	1775.5	2324.0
Kazachstanas	862.3	815.5	848.9	833.6	1106.8
Korėja, Respublika	1481.7	1529.2	1156.8	838.2	1044.9
Turkija	423.5	453.7	440.2	481.6	602.6
Vokietija	430.9	504.8	431.4	452.1	585.4
Italija	91.5	148.8	138.9	176.4	169.0
Lietuva	76.9	100.2	111.3	112.2	131.8
Kirgizija	119.7	123.2	85.6	113.0	129.5
Jungtinės Amerikos Valstijos	268.3	160.2	124.3	287.2	120.6
Indija	90.2	126.6	97.2	82.0	115.7
Japonija	92.5	126.4	226.4	144.8	106.9
Šveicarija	65.9	107.3	70.3	96.5	100.3
Nyderlandai	62.1	90.9	83.7	63.3	94.2
Latvija	39.2	48.9	56.7	85.4	90.5
Prancūzija	117.4	102.7	106.9	95.9	80.4
Lenkija	111.4	102.7	99.7	78.9	70.2
Malaizija	52.9	57.8	87.9	93.4	69.0
Ispanija	15.9	25.8	70.7	71.7	65.6
Čekijos Respublika	63.6	58.1	55.3	62.2	61.9
Belgija	48.1	39.5	43.1	41.0	60.1
Gruzija	17.1	41.2	88.2	64.4	55.2
Kitos šalys	3132.1	3190.6	3024.2	2676.0	325.4

Šaltinis: Trademap. *

8 lentelė. Uzbekistano importas pagal prekių rūšį, mln. eurų.

Prekių rūšis (pagal KN)	2013	2014	2015	2016
Iš viso	9774.1	10296.6	9448.8	8725.3
84 Katilai, mašinos ir mechaniniai įrenginiai	1650.1	1918.2	1821.5	1628.9
87 Antžeminio transporto priemonės	1303.0	1202.3	905.9	767.6
85 Elektros mašinos ir įrenginiai bei jų dalys	616.9	768.6	742.7	647.7
39 Plastikai ir jų dirbiniai	377.0	398.0	404.8	505.2
72 Geležis ir plienas (juodieji metalai)	575.4	606.5	539.5	477.6
30 Farmacijos produktai	432.6	516.0	572.9	472.3
27 Mineralinis kuras, alyvos ir jų distiliavimo produktai	620.7	554.9	555.4	430.7
73 Dirbiniai iš geležies arba iš plieno (iš juodųjų metalų)	582.1	474.1	311.1	299.1
88 Orlaiviai, erdvėlaiviai ir jų dalys	174.6	114.7	95.0	277.9
44 Mediena ir medienos dirbiniai; medžio anglys	498.7	482.2	325.2	274.4
90 Optikos, fotografijos, matavimo, medicinos prietaisai	146.7	176.8	168.9	232.6
15 Gyvūniniai arba augaliniai riebalai ir aliejus	188.8	197.5	174.7	204.3
10 Javai	97.7	130.3	236.6	199.3
40 Kaučiukas ir jo dirbiniai	217.9	201.1	160.4	149.3
11 Malybos produkcija; salyklas; krakmolas; inulinas	227.6	198.9	199.8	132.3
Kitos prekių grupės	2064.3	2356.7	2234.2	2026.3

Šaltinis: Trademap